

Bekostiging gewichtenleerlingen

Verschillen naar regio en alternatieven

Maart 2018

Lex Borghans, Ron Diris en Trudie Schils

Universiteit Maastricht

Scholen krijgen van de overheid extra middelen om te kunnen werken aan onderwijsachterstanden. Dit is de gewichtenregeling waarin scholen met veel kinderen van laagopgeleide ouders in aanmerking komen voor een hogere bekostiging. In de huidige regeling zijn een aantal keuzes gemaakt die van grote invloed zijn op de regionale verdeling van deze onderwijsachterstandsmiddelen. In de notitie "[Bekostiging gewichtenleerlingen: verschillen naar regio en alternatieven](#)" hebben we deze keuzes op een rij gezet. De belangrijkste conclusie is dat alle keuzes die in de regeling zijn gemaakt steeds in het voordeel uitpakken van de Randstad en met name Amsterdam en Rotterdam en minder gunstig uitpakken voor de meer landelijke provincies.

1. De regeling kent een onderscheid tussen leerlingen met het gewicht 0,3 en 1,2. Hoewel de 1,2-leerlingen dus vier keer meer extra bekostiging krijgen, blijken de schoolprestaties (gemeten aan de hand van de eindtoets basisonderwijs) tussen beide groepen nauwelijks te verschillen. Dit is vooral een voordeel voor Noord- en Zuid Holland en Utrecht en een nadeel voor Zeeland en de noordelijke provincies.
2. De grens waarbij de opleiding van ouders als laag wordt gezien, is erg laag. Alleen als beide ouders hoogstens een praktische vmbo-opleiding hebben gevolgd komt een leerling in aanmerking voor een gewicht. Leerlingen van ouders met een mbo-opleiding op niveau 1 en 2 doen het echter nauwelijks beter. Leerlingen waarvan één ouder vmbo-t of MBO 3 of 4 heeft hebben toetsresultaten die maar een klein beetje beter zijn. Uitbreiden van de doelgroep zou vooral gunstig zijn voor de provincies buiten de Randstad en Flevoland.
3. Om extra bekostiging te krijgen moeten de leerlingengewichten boven een drempel uitkomen. Met 1,2-leerlingen wordt deze drempel sneller bereikt dan met 0,3-leerlingen. Ook regio's met meer segregatie halen deze drempel makkelijker. Ook dit leidt tot grote regionale verschillen.
4. In aanvulling op de reguliere financiering van het achterstandenbeleid is er een impulsgebiedentoeslag. Een groot deel van deze middelen wordt toegekend aan Amsterdam en Rotterdam.
5. De huidige regeling kijkt met name naar de opleiding van de hoogst opgeleide ouder. In de Randstad hebben ouders veel vaker een opleidingsniveau dat vergelijkbaar is met dat van hun partner. Buiten de Randstad komt het vaker voor dat partners in opleidingsniveau verschillen, waardoor de regeling voor die gebieden minder gunstig uitpakt.
6. Er blijken aanzienlijke verschillen te bestaan tussen de toegekende leerlingengewichten en het opleidingsniveau van de ouders volgens het CBS. Alleen in Rotterdam zijn de leerlingengewichten hoger dan wat op grond van de opleidingsgegevens zou worden verwacht. In Limburg is het percentage leerlingen dat ten onrechte geen gewicht heeft het hoogst.

